

Ordessa

S'ha descrit que un crític ha de saber determinar si una obra és bona o no ho és pas. Aquesta és la seua principal comesa. Al meu entendre, *Ordessa* és una bona obra, tot admetent que, com les pastilles prescrites pels metges, s'ha de llegir en dosis prudentes, sense sobrepassar-se.

D'altra banda, *Ordessa* és clarament una obra que deriva de la poesia de l'autor, Manuel Vilas, nascut a Barbastre. El rastre de l'epíleg amb poesies que són en l'òrbita mental i temàtica del llibre prou ho indiquen. L'evolució cap a la prosa fa guanyar, per insistència i profunditat, la força del seu llibre.

Des del romanticisme ençà, la pura sinceritat ha estat un valor diamantí que autors i crítics han valorat. *Ordessa* és un llibre sincer que indaga una complexa i sentida relació amb els pares. Més precisament, és un altre llibre sobre la pèrdua dels pares, emperò des de la

perspectiva d'un home espanyol de classe baixa, o si ho volen, de classe mitjana-baixa. L'assumpte ha tingut exemples clàssics molt valuosos com ara *La carta al pare*, de Franz Kafka, però en el llibre de Vilas s'hi aprofundeix amb clàssic posat de poeta minaire mascarat que enfonsa el pic i la pala en l'escriptura de la pèrdua. La vàlua expressiva, lingüística, poètica, ha estat l'altre atot: *Ordessa* és un llibre clar, comprensible, recurrent, simfònic, diferent. Altrament, la capacitat de risc literari, en el sentit de separar-se dels camins fressats de les formes narratives, també ha estat subratllat per alguns crítics. El descarnament estilístic, molt acordat al tema que tracta: els fantasmes dels pares és un element nou en l'expressió literària.

Els equilibris, els excessos, certs prejudicis socials, les repeticions aplomades són també elements

a tenir en compte en l'escandall d'una obra narrativa com *Ordessa*. *Ordessa* és un llibre desequilibrat –excessiu en la part final– només contrapuntat pel darrer capítol que entona un ingredient d'il·lusió que endolceix pàgines i pàgines de veritat sincera que té gust d'àcid i sal marina.

El lector sabrà que el crític ara ha d'explicar sumàriament l'argument del llibre. I això no obstant, l'argument és, com de costum, enganyós i simplificador. *Ordessa* és una indagació literària obsessiva –un enorme esforç d'escriptura– sobre el vincle de l'autor amb llurs pares. A diferència de Kafka, citat adés, Vilas entona una simfonia en què els herois tenen noms de músics i els adjectius adreçats a la mare són embolcallats de tendresa, malgrat que semblen dards punxeguts.

L'assumpte, com deuen haver endevinat, és beatament crucial i sovint cru per a tothom, especial per a aquells que hem perdut els pares. La mort, l'acabament, és un altre assumpte candent del llibre. El divorci –la vida d'un divorciat– també hi és expressat. I una idea d'Espanya, molt irritant per a un català, inclosa sense que li ho hagin preguntat.

**LA NOVEL·LA D'AQUEST
AUTOR DE BARBASTRE
CAL LLEGIR-LA EN DOSIS
PRUDENTES, SENSE
SOBREPASSAR-SE**

